بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

- **ކޭސް ނަންބަރު:** 2021/HC-A/403
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ޔޫސުފް/ ދ. ފެންގަސް
- **އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅި ފަރާތް:** 1- ފާޠިމަތު ފަރީދު/ ދ. ރާފަންނުއާގެ
  2- އާމިނަތު އިބްރާހީމް/ ދ. ރާފަންނުއާގެ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމް [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަހީދު
އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްޣާނިއު ހުސައިން

ނިމުނު ތާރީޚް: 08 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1445 / 21 ޑިސެންބަރު 2023

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމިގޮސް ޙުކުމްކުރި ތާރީޚް: 08 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1445 / 21 ޑިސެންބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 3324/Cv-C/2020
- ބެލި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: [illegible]
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 18 ނޮވެންބަރު 2020
- ނިމުނު ތާރީޚް: 10 ނޮވެންބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް	އިސްތިއުނާފު ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް
މުޙައްމަދު [illegible]، މ. [illegible]	1- [illegible]، މ. [illegible] 2- [illegible]، މ. [illegible]
ވަކީލް ފަރާތް: [illegible] މުޙައްމަދު، މ. [illegible]	ވަކީލް ފަރާތް: މުޙައްމަދު [illegible]

[illegible]

ފަނޑިޔާރު [illegible] ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި މ.[illegible]/ މުޙައްމަދު ޢާސިފް[1]ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތްތަކަކީ، މ.[illegible]/ ފާޠިމަތު ފަރީދު އަދި އާމިނަތު އިބްރާހީމް އެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާ މި ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދަނިކޮށް، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފާޠިމަތު ފަރީދު، 09 ފެބްރުއަރީ 2023 ގައި ނިޔާވެފައިވެއެވެ.[2] އެހެންކަމުން، މި ޤަޟިއްޔާ ހިންގާފައިވަނީ، ފާޠިމަތު ފަރީދުގެ ވާރިސުން[3]ކަމުގައިވާ، އެ މަރުޙޫމާގެ 02 (ދެ) ފިރިހެންދަރިން ކަމަށާއި، މ.[illegible]/ [illegible] އިބްރާހީމް ޝަފީޤް އާއި ފަހުދު އިބްރާހީމް ޝަފީޤް އާއި، އެ މަރުޙޫމާގެ ފިރިމީހާ ހ.[illegible]/ އިބްރާހީމް ޝަފީޤް އާއި، އެ މަރުޙޫމާގެ މަންމަ މ.[illegible]/ އާމިނަތު އިބްރާހީމް، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ހިމަނައިގެންނެވެ.

ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް

3. އަލްމަރްޙޫމާ ފާޠިމަތު ފަރީދު އާއި އާމިނަތު އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ޢާސިފް ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible] އިޖާރާގައި އަލްމަރްޙޫމާ ފާޠިމަތު ފަރީދާއި އާމިނަތު އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން 06 ޖޫން 2020 ގައި [illegible] ހިފާ ފަރާތުން ‘[illegible] އެންގުން’ ގައި، 01 ޖުލައި 2020 ގެ ކުރިން ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible] އެ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible]

---

[1] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A023162

[2] ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ނަންބަރު E0004017 މަރު ސާބިތުކުރި ލިޔުން

[3] މ.[illegible]/ ފާޠިމަތު ފަރީދުގެ ވާރިސުން ސާބިތުކުރައްވާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1143/Cv-C/2023 ޤަޟިއްޔާ

ތަކެއްޗަށް ލިބޭ އެއްވެސް ގެއްލުމަކަށް އެ ފަރާތުން ޖަވާބުދާރީވާނެކަމަށް އަންގާފައިވާތީ، އިސްވެ ދަންނަވާ އެންގުމަކީ ބާޠިލު އެންގުމެއް ކަމުގެ އާއި، ކޮންޓްރެކްޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިދިނުމަށްއެދި އަލްފާޟިލާ ޝާހިދާ ފަރީދު އާއި އާމިނަތު އިބްރާހިމްގެ [illegible] މުޙައްމަދު ޙުސައިނުގެ ފާޅުކޮށް ހަރަދުކުރުން އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ދަޢުވާގައި ބަލާފައިވެއެވެ.

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ދަޢުވާ ބަލާފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ޖަސްޓިސް [illegible] [illegible] [illegible]. އެ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"...ދަޢުވާލިބޭ ޝާހިދާ ފަރީދު އާއި އާމިނަތު އިބްރާހިމް [illegible] [illegible] [illegible]، މި ދަޢުވާގައި [illegible] [illegible] 2020 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2020 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]/ މާލެ، ޝާހިދާ ފަރީދު (ދ.ކ.ނ: A041104) އާއި [illegible]/ މާލެ، އާމިނަތު އިބްރާހިމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/ މާލެ، މުޙައްމަދު ޙުސައިނު (ދ.ކ.ނ A023162) [illegible] [illegible] ބަޔާން ކޮށްފައެވެ."

މިވަނީއެވެ.

5. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 [illegible].

6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]/ މުޙައްމަދު ޙުސައިނު

މ.ދަފްނާހިންނާގެ/ ފާތިމަތު ޒަހީދާ އާއި މ.ދަފްނާހިންނާގެ/ އާމިނަތު އިބްރާހީމް އަށް "ގޯން ހައުސް" ގެ ކުލީގެ ގޮތުގައި

ދިނުމަށް ނަގުދުކުރިކަމަށް ބުނެފައިވާ 250,000.00ރ. (ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

އެ ފައިސާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައްކައި އެ ދަރަނި ހަލާސްކުރުމަށް މުދައްޢާ ޢަލައިހާއަށް

އަންގައެވެ.

7. މި ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުން ނުކުތާތައް

8. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާ، އެ ނުކުތާތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވަކާލާތުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

8.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމާ ގުޅިގެން، މުދައްޢާއަށް ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ މިންވަރު ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) ވ. މުޙައްމަދު ޢަބްދުއްރަޙްމާނު ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުކުމް މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މުޢާމަލާތުގައި ޝަރީޢަތުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އެ ބާރުމިނަ ޚިލާފަށް ކަމުގައިވާތީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ، އަދި

8.2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމާ ގުޅިގެން، މުދައްޢާއަށް ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދަކީ 250,000ރ. (ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، އެ އަދަދު ސާބިތުކުރުމަށް އެއްވެސް ހެކިތަކެއް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުމެއް ނެތި، ހަމައެކަނި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަކުން ދޭންފައިވާ ބަޔާނަކަށް ބިނާކޮށް ކަމުގައިވާތީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަން

އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

9. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާފައިވާ މައްސަލައެއްކަމާއި، މުޙައްމަދު ޤާސިމްގެ ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދުކަމަށްބުނެ ބާކީ އަދަދުތަކެއް ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، ފައިސާގެ އަދަދާމެދު ބުނާ އެއްގޮތަށް ދައްކަންޖެހިފައިވާ ފައިސާއެއް ނެތްކަމަށް ކަމަށް މުޙައްމަދު ޤާސިމްގެ ފަރާތުން ވާހަކަދައްކަވާފައި ކަމާއި، ދައްކަންޖެހުނުކަމަށް ބުނެ ނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުގެ ދައުވާކުރުމުގައި ފާހަގަކޮށް އަދަދާމެދު އިންކާރުކޮށްފައިވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުގައި ބަލައިފައިވާކަމަށް މުޙައްމަދު ޤާސިމް ވަކީލުން ވާހަކަދައްކާފައެވެ.

10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ([illegible] ޢަލީ [illegible] އިންވެސްޓްމަންޓްސް) ވ. [illegible]**[4] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ފާސްކުރި [illegible] އިސްތިއުނާފުގެ ޙުކުމުގެ 16 ވަނަ ނުކުތާގައި ބުނާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި ސަރަޙައްދުގެ ކޯޓުތަކަށް ހުށަހަޅަނީ ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދި މައްސަލައެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން އެކަހެރިކަމާއި، ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދި މައްސަލައެއްގެ މައްޗަށް އަޑުން ހުކުމުގައި ބުނުމުގައި ނުވަތަ ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ވ. [illegible]** ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ފާސްކުރި ޙުކުމްނާމާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ އުޞޫލު އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށްދީފައިވާ ގޮތުން އެ ޤަޟިއްޔާގެ 9 ވަނަ ނުކުތާގައި ބުނާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ކޯޓުތަކަށް

---

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/07 ޤަޟިއްޔާ

ހުށަހެޅޭ ދެ ސްކްރީންޝޮޓްތަކުގައި އެ ސްކްރީންޝޮޓްތަކުގައި ސާބިތުވާ [illegible] ހުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުމަށް [illegible]

11. [illegible]

12. ހުކުމް ތަންފީޒުގެ މަސްއަލައިގެ ތެރެއިން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދު ކަނޑައެޅުން އޮތީ، ޖުލައި 2020 ގައި ކޯޓުގެ ކުރީގެ ހުކުމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ [illegible]

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

13. [illegible]

ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގައި ހިމާޔަތްކޮށްފައިވަނީ [illegible] ކަން [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކަން [illegible] ނިމުނު ގޮތުގެ [illegible]. [illegible]

[illegible].

14. ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން، [illegible] (1) ވަނަ ނަންބަރާ [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އުޒުރުތައް

15. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން[5] ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު ޔޫސުފްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ.

---

[5] [illegible] 10 ވަނަ [illegible] 1425/Cv-C/2020 [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 [illegible] 3324/Cv-C/2020 [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި ކަންކަން

އިސްތިއުނާފީ ޝަރީޢަތުން ނިންމި ގޮތް

16. ސިވިލް ކޯޓުން ބެލި ތަންފީޛީ މައްސަލައަކީ، ހަމައެކަނި ފައިސާގެ މައްސަލައެއް އެއްބަސްވުމުގެ ހުކުމުން މައްސަލައެކެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި، ކުލިއަދާކުރުމާ އިމާރާތް ވަކި މުއްދަތެއްގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތާ ހަވާލުކުރުމަށާއި، އެ މުއްދަތާ ހަމައަށް ކުލި ގޮތުގައި އިމާރާތް ދޫކުރުމާއި ހަމައެކަނި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ކުއްޔާއި ދިނަމަ އެ ކުލި ދެއްކުމަށް ބާރުތާކުރަނީވެފައެވެ. ތަންފީޛީ މަރުޙަލާގެ ބަޔާންތަކުގައި އެ ފައިސާ ހަމަކުރުމަށް. ތަންފީޛީ މަރުޙަލާއިން ހަމައެކަނި ބެލި ފައިސާގެ މިންވަރު ބެލުމުގައި ފައިސާ ދައްކާން ދޫކޮށް ބޭރު އެ ކަމަށް ގޮތް ކަނޑައެޅުނުމެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ، ސަބަބު އަދި ގޮތުގެ ހަމަތަކުގެ މަތިންނެވެ.

17. ސިވިލް ކޯޓުގެ ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން މަރުޙަލާގައިވެސް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ދޫން ނުނުކުން ކަމަށް ފުރުސަތު ދޫކޮށް ބޭނުންވެއްޖެއެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ތަންފީޛީ މަރުޙަލާގައި ފަރާތް ދައްކަންޖެހޭ ކަމާއި އެ ފައިސާ ހ.ސަޕޯޓްގެ އިޤްރާރުން ސަރުކާރަށް ދިނުމާއިވެސް ފުރައްސަތު ދޫކުރެވޭ ފަރާތުން ބޭނުންވެއްޖެއެވެ. ކުލި ދައްކާ ބަޔާނުގެ ދުވަސްވަރުގެ، ނަމައްކާވާ ފައިސާ ހުރިކަން އެނގެއެވެ. ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ޖުމްލަ ފައިސާއަކީ ޖުމްލަ، 1,865,000ރ. (އެއްމިލިއަން އަށްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސްފަސްހާސް ރުފިޔާ) ދައްކާކަމަށް އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން ބެލި މައްސަލާގައި އަނބުރައިދިނުމަށް 250,000ރ. (ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށްވާއިރުވެސް، 4 މަސްދުވަހުގެ ކުލި ކަމަށާއި 420,000ރ. (ހަތަރުލައްކަ ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ސިޓީއަކުން ސާބިތުވެއެވެ. ނަމަވެސް އަދިވެސް 250,000ރ. (ދެލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ދިނުމަށްކަމަށް ވާކި އެމަނިކު ދެއްކި ކޯޓަށްހުށަހަޅައިފައެވެ.

18. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފުލްބެންޗު (ޖުޑީޝަލް ޕްރިސިޑެންޓް ބައިންޑިންގ ޕްރިސިޑެންޓް) އާއި ޚިލާފު ޙުކުމެއް ކަމަށާއި، އަދި ޤަޟިއްޔާގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ "ތަންފީޛުކުރުމުގައި އޮތުމުންނާއި ފިޔަވަޅު ނަތީޖާއަކަށްނުދާނެކަމާއި" ވިދާޅުވެފައިވާ ވިދާޅުވުމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެކެވެ.

އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ

19. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ވަކީލް ހާޒިރުވުމަށް ބަލައި، ޝަރީޢަތް އަށަގެންނެވި ގޮތަށް ދަޢުވާގެ ބަޔާން ދެއްވުމަށް ފުރުޞަތު ދެއްވިކަމަށް ވާތީއާއި، ދަޢުވާގެ ބަޔާން ކޮށްފައިނުވާތީ ކަމަށްވުމާއެކު ދަޢުވާގެ ބަޔާން ޝަރީޢަތަށް ނުހުށަހެޅޭތީ ކަމާއި، ދަޢުވާގެ ބަޔާން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމުން ދަޢުވާ ބަލައިނުގަނެވޭނެ ކަމުގެ ނިންމުމެއް ނިންމާފައިވާތީ، އެކަން އިސްތިއުނާފު ކޯޓުން ބަލާނެ ދަޢުވާއެއް ކަމުގައި ނުވާތީއާއި، ހަމަ އެކަން ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ނުނިކުންނާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ބެލެވޭނެ ދަޢުވާއެއް ނޫނެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

20. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ މައްސަލައަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލާ ނިންމާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޙުކުމާއި ޤަރާރުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ބަލާފައިވާ މައްސަލައިގެ ކަމުގެ ސަބަބުން ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ތަކުރާރު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާއަށް [illegible] މިންގަނޑު

21. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤަޟިއްޔާތަކުން[6] މަރުޙަލާގައި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާތަކުގައި ޝަރީޢަތުގެ [illegible] ހުށަހެޅޭ ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދޭ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން އެކަނި ކަމަށާއި، ތަންފީޛުކުރުމަށް އެދޭ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

22. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible][7] ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން [illegible] ދަޢުވާއެއް ވެގެން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމް [illegible] [illegible] [illegible]، ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޙުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން [illegible] [illegible] އެއްގޮތަށް ހިމަނަން ޖެހޭނެ ކަމަށެވެ.

23. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. އަދި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/07 ޤަޟިއްޔާ

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2019/SC-A/32 ޤަޟިއްޔާ

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ދަޢުވާ

24. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ދަޢުވާއަކީ، [illegible]/ ފާތިމަތު ފަރީދާއި އާމިނަތު [illegible] [illegible] ވަކީލުން [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible] [illegible] 06 ޖޫން 2020 ގައި [illegible] ދޭ ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތުން 'އަނގާ އެންގުން' ގައި، 01 ޖުލައި 2020 ގެ ކުރިން ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާއެކެވެ.

25. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ދަޢުވާގައި ދެފަރާތުން [illegible]، އެ ދަޢުވާ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]. އެ ދަޢުވާގައި، 28 ޖޫން 2020 ގައި ދެފަރާތުން [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

"[illegible]/ މާލެ، ފާތިމަތު ފަރީދު (ދ.ކ.ނ: A041104) އާއި [illegible]/ މާލެ، އާމިނަތު އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible]/ މާލެ، [illegible] [illegible] (ދ.ކ.ނ: A023162) ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible] [illegible] 06 ޖޫން 2020 ގައި [illegible] ދޭ ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތުން 'އަނގާ އެންގުން' ގައި، 01 ޖުލައި 2020 ގެ ކުރިން ކުއްޔަށް ހިފާފައިވާ [illegible]،

އަންގައިދެއްވުމަށް ކުރުމަށްފަހު، ޝަރީޢަތުގެ އިޤުރާރު ކުރެއްވި ބަސް ދެކެވުނު ބައްލަވާލެއްވުމަށް ދައުލަތުން ފަށައިގަތް ދައުވާ ބާތިލް ފެންނަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2020 ޖުލައި މަހުގެ ނިޔަލަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

" [illegible]/ މާލެ، [illegible] [illegible] (ދ.ކ.ނ: A041104) އާއި [illegible] [illegible] [illegible]/ މާލެ، [illegible] [illegible] (ދ.ކ.ނ: A023162) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 06 ޖޫން 2020 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'އަސްލު އަސްލުގައި' ގައި، 01 ޖުލައި 2020 ގެ ކުރިން [illegible] 2020 ޖުލައި މަހުގެ ނިޔަލަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ.

26. [illegible].

އެއްބަސްވެފައިވަނީ، ތަން ހުސްކުރުމުގެ ނޯޓިސްއާއި ގުޅިގެންނާއި، ޖުލައި 2020 ގެ ނިޔަލަށް ތަން ހުސްކުރުމަށާއި އެގްރީމެންޓް ދަންނަވަމުން ވިޔަސް ދެއްކެވިކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1425/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާއަކީ، ކުރީގެ އަމުރާއި ކުރި ދެއްކެވުމާއި ގުޅޭ ޤަޟިއްޔާއަކަށް ނުވާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާ ތަންފީޒުކުރުމުގެ ޙުކުމް ކޮށްފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ތެރެއިން "ބޭން ކަލޫ" ހުރިކަން ހުސްކޮށްދީފައިވާކަމަށް ފާހަގަކޮށް، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ޙިސާބު އުޅުނުވިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށް، އެ ހުށަހަޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތުދީފައި، ކުރީގެ އަމުރު ގުޅިގެން ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތުދީ ކުރީގެ އަމުރު ކަނޑައެޅުއްވުމުގައި، ދަޢުވާ ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސައްކަތެއް ޝަރުތުގައި އަދާކުރުމަށްޓަކައި ހިންގަވަމުން މި ޝަރީޢަތުގައި ކުރިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނެއެވެ.

27. މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ އިސްތިއުނާފުގެ ދަޢުވާ ނުކުތާތަކަކީ ހަމަ ކަމެއް ތަފްސީލުކުރުމުގެ ވަކިވަކިން ކަންކަމާގުޅިގެން ގޮތެއް ނިންމަން ނުޖެހެއެވެ.

ނިންމި ނިންމުން

28. އެހެންކަމުން، ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުބަލައިގަނެ މައްސަލަގެ ބައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ބުނާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށްފައިވާ ކަނޑައަޅައި ކަމަށް ނިންމައިފިއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

29. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު

30. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ބަޔާންކޮށްފައިވުން

31. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މި މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[8] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ރިޕޯޓު [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ތާރީޚަކީ އެ ރިޕޯޓު ފަރާތަށް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚެވެ.[9] އެހެންނަމަވެސް [illegible] ރިޕޯޓަށް [illegible] އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.[10]

ޙުކުމް:

ފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ކަންކަން އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3324/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް ބާޠިލުކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ

އިސްވެރި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަކީބު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފް ހުސައިން

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ސިވިލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)